

Fellesadministrasjonen, Steinkjer

Postboks 2501, 7729 Steinkjer
Telefon: 74 11 20 00
Telefaks: 74 11 20 01
Saksbehandler / innvalgstelefon
Terje Veimo / 74 02 25 90

Vår dato 08.02.10
Vår referanse

Deres dato 10.12.2009
Deres referanse 200902348-aaag

Det kongelige kunnskapsdepartement
Universitets- og høskoleavdelingen
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Høringsuttalelse - Forskrift om rammeplan for samiske grunnskolelærerutdanninger ved Samisk høskole

Vedlagt er høringsuttalelse fra Høgskolen i Nord-Trøndelag.

Sørsamene er en liten folkegruppe og alle tiltak for sørsamisk språk og kultur vil være gjensidig styrkende og bør derfor sees i sammenheng. Lærerutdanning er en betydningsfull del av en større sammenheng. Vi viser her også til Handlingsplan for samiske språk fra 2009.

Våre kommentarer bygger på den rolle vi inntil nå har hatt for utdanning av lærere for sørsamisk grunnskoleundervisning og den videre utvikling som vi mener bør skje innen sørsamisk høgre utdanning.

Ved Høgskolen i Nord-Trøndelag arbeider vi nå med en strategiplan for våre aktiviteter innenfor sørsamisk utdanning og forskning. Forskrift for rammeplanene for samiske grunnskolelærerutdanninger og vår videre rolle i den sammenheng får stor betydning for den innsats vi kan gjøre for det sørsamiske språksamfunnet.

Vennlig hilsen

Knut Arne Hovdal
Rektor (sign)

Randi Skaugen
Prodekan

Vedlegg:
Høringsuttalelse fra Høgskolen i Nord-Trøndelag.

VEDLEGG.

Høgskolen i Nord-Trøndelag (HiNT)

HØRINGSUTTAELSE OM FORSKRIFT OM RAMMEPLAN FOR SAMISKE GRUNNSKOLELÆRERUTDANNINGER

Samiske grunnskolelærerutdanninger må gi grunnlag for at lærerne kan møte de utfordringer de vil møte i undervisning og samhandling med samiske elever og de samiske miljøene. Spesielt for sør- og lulesamiske miljøer vil samiske lærere ha meget stor betydning for bruk, bevaring og utvikling av språk og kultur. Samiske lærerutdanninger for disse språksamfunnene må derfor bygge på deres språk og kultur.

Videre må lærerutdanningene være tilgjengelige og oppfattes som attraktive av ungdommer fra disse språkmiljøene. Det er den beste strategi for rekruttering. Med det antall språkbrukere vi har innen sør- og lulesamisk vil det ikke være mange søkere til utdanningene, men de potensielle søkerne er svært viktige. Derfor må det bygges opp gode fagmiljøer uten å se på variasjoner i studenttall fra år til år. Og da må en også ha tilsvarende økonomisk rommelighet.

Den rolle HiNT har for å skaffe kompetente sørsamiske lærere omtales særskilt i slutten av høringsuttalelsen.

Forskriftens virkeområde - § 1.

Høgskolen i Nord-Trøndelag mener at forskriften må omtale de 3 samiske språkene samt omtale at Samisk høgskole har et hovedansvar og en koordinerende rolle for all samiske grunnskolelærerutdanning som gis i Norge. Av det følger også at forskriften må bli allmenn og ikke spesifikk for Samisk høgskole. Samarbeidet mellom institusjonene som gir samisk lærerutdanning må formaliseres.

Kunnskapsdepartementet har foreslått en separat forskrift for samiske grunnskolelærerutdanninger som er knyttet eksplisitt til den lærerutdanning som gis ved Samisk høgskole. Da arbeidet med forskrift for samiske lærerutdanninger ble satt i gang var det ikke noen slik begrensning og Samisk rammeplanutvalg har heller ikke foreslått noen slik begrensning. Departementets endring begrunnes ut fra St.meld. nr. 11(2008-09). Stortingsmeldingen beskriver den fullstendige lærerutdanning som gis ved Samisk høgskole. Men i meldingen beskrives også det nasjonale ansvaret Samisk høgskole har og den medfølgende koordineringsoppgave høgskolen har i denne sammenhengen. Både denne stortingsmeldingen og andre dokumenter omtaler den viktige rolle høgskolene i Bodø og i Nord-Trøndelag har innen lærerutdanning for lule- og sørsamiske språksamfunn. Det tas også opp i Innst. S nr. 185 (2008-09) fra stortingskomiteen, side 22-23.

Forskriften for rammeplaner for samiske grunnskolelærerutdanninger omtaler heller ikke de 3 samiske hovedspråkene. I rammeplanene fra 2003 derimot står det i kap. 1 – sitat: *"Det skal være mulig å ta lærerutdanning med særlig vekt på både nordsamisk, sørsamisk og lulesamisk språk og kultur."*

Med den omtale av situasjonen for lulesamisk og sørsamisk språk som er gitt i Handlingsplanen for samiske språk fra 2009, med grunnlag i St.meld. nr.28 (2007-08) om

Samepolitikken, virker det som et tilbakeskritt at de samiske språk i forskriften omtales som en enhetlig sak. Ut fra argumentasjonen i departementets høringsbrev får vi forståelse av at grunnlaget for dette er de økonomiske konsekvensene. Det henger dårlig sammen med de tiltak for styrking av samisk språk og kultur som samfunnet ellers synes villige å bekoste. De fag vi tilbyr innen samisk lærerutdanning og de faglige miljøer som bygges opp vil også være grunnleggende for at andre yrkesgrupper og profesjoner kan få kunnskap om sør- eller lulesamisk. Og det er stort behov for slik kunnskap.

Språk i samisk lærerutdanning - § 1 og § 3.

Høgskolen i Nord-Trøndelag mener at i samisk lærerutdanning skal undervisningen i hovedsak være på det aktuelle samiske språk. Og alle samiske lærere må ha et samisk språk i sin utdanning, også i grunnskolelærerutdanning for 5-10 klassesetrinn.

Formuleringen "så langt det er mulig" kan bli for svak dersom vilkårene for framtidige samiske lærerutdanninger blir gitt ut fra at det ikke skal medføre kostnader ut over det som er nå. Denne formuleringen kan også medføre en svekkelse av mulighetene for å gi lærerutdanning der lule- eller sørsamisk er hovedspråket. Formuleringen kan også svekke bestrebelsene på at undervisningen i fag i stor grad skal gi grunnlag for å undervise disse på samisk i grunnskolen.

Det er mulig at den begrensende formuleringen om undervisningsspråk samsvarer med den nåværende situasjonen for lule- og sørsamisk. Men den gir lite driv for utvikling av språkene i lærerutdanning og akademisk aktivitet for øvrig.

Departementet mener at obligatorisk samisk språk i lærerutdanning for 5-10. trinn bryter med generelle prinsipper og vil svekke valgfriheten i utdanningen. Men det å ta samisk lærerutdanning er også et valg og innholdet i utdanningen må støtte de reelle utfordringer de samiske lærerne blir stilt overfor. Det er ikke reelt å sammenligne med faget norsk innen nasjonale lærerutdanninger for samme alderstrinn.

Gode samiske språkkunnskaper vil også være nødvendige for å nå de læringsutbytte som beskrives i § 2. All annen samisk kunnskap henger sammen med og uttrykkes ved språket. Vi ska også være oppmerksomme på at den samiske språkkunnskap hos studentene kan være svært varierende selv om de stetter opptakskravene til utdanningen. Det gjelder i høg grad for sør- og lulesamiske studenter og er et forhold å ta hensyn til om en vil ha søkere til utdanningene.

Læringsutbytte - § 2

Høgskolen i Nord-Trøndelag støtter læringsmålene i § 2.

De spesifikke læringsmålene for samisk lærerutdanning er ambiøse. Men det er viktig å ha disse å strekke seg mot, også for sør- og lulesamisk lærerutdanning. De vil også kreve ressurser til faglig utviklingsarbeid uansett hvordan samisk lærerutdanning vil utvikle seg. Vi merker oss at disse er felles for både utdanningene for 1-7. og 5-10. trinn. Slik avspeiler de en realisme om at det for å gjennomføre disse utdanningene kan være vanskelig med stor differensiering og skiller mellom dem i aktuell undervisning.

Struktur og innhold i samiske grunnskolelærerutdanninger - §3.

Høgskolen i Nord-Trøndelag er enig i en mer fleksibel organisering de 3 første år. Vi støtter ellers rammeplanutvalget om at det i samisk lærerutdanning skal, om mulig, inngå praksis i et annet nordisk land. Vi støtter departementet i at det i sørsamisk lærerutdanning for 1-7. trinn skal være obligatorisk norsk, men vi forstår at det kan stille seg annerledes for lærere i andre samiske språksamfunn.

Som nevnt ovenfor går vi inn for obligatorisk samisk språk, 30 stp, også i utdanningen for 5-10. trinn.

Bortsett fra behovet for norsk i sør- og lulesamisk lærerutdanning støtter HiNT forslagene fra rammeplanutvalget

I høringsnotatet begrunner departementet hvorfor de ikke kan følge rammeplanutvalgets forslag i alle forhold, selv om de gir uttrykk for å forstå hensynene til samisk språk.

Departementet ber om at Samisk høgskole organiserer undervisningen slik at alle hensyn blir ivaretatt.

HiNT har ovenfor argumentert for en generell forskrift for samisk lærerutdanning uten tilknytning til bare en høgskole. Det medfører også at viktige forhold for samisk lærerutdanning tas med i forskriften og ikke bare tas opp som en anmodning til den ene høgskolen.

Indikatorer, nasjonale retningslinjer og andre forhold - §§ 4, 5 og 6

Høgskolen i Nord-Trøndelag har ikke kommentarer her.

HiNT sin rolle i samisk lærerutdanning

Det er viktig for bevarelse av språket og den videre utvikling av sørsamisk kultur at flere blir trygge brukere av sørsamisk språk. Derfor må Høgskolen i Nord-Trøndelag få utvikle videre sine sørsamiske studietilbud for lærere.

Den sørsamiske folkegruppen er ikke stor. Det er enda færre aktive brukere av sørsamisk språk. Utdanning av sørsamiske lærere er derfor svært viktig for å ta vare på den sørsamiske kultur. Sørsamiske ungdommer har i stor grad søkt utdanning ved de norskspråklige høgskoler og universiteter. Sørsamiske lærere har i stor grad fått sin språklige utdanning ved Høgskolen i Nord-Trøndelag og noen i Sverige eller ved høgskolen i Nesna. Vi har inntrykk av at det er et ønske om fortsatt å få sin sørsamiske utdanning her ved HiNT. Det er også et uttrykt ønske om at vi skal ha et større samarbeid med institusjoner i Sverige som tilbyr sørsamisk utdanning. Svenske sørsamer tar også utdanning ved HiNT.

Rammeplanutvalget for samiske grunnskolelærerutdanninger gikk inn for en egen forskrift for samiske lærerutdanninger. Den skulle gjelde for aktuelle høgskoler ut fra en erkjennelse av at det er aktuelt med lulesamiske og sørsamiske studier ved henholdsvis Høgskolen i Bodø og Høgskolen i Nord-Trøndelag. Ved at HiNT også tidligere har tatt denne utfordringen har vi en grunnstamme av lærere som underviser sørsamiske elever. Men det trengs flere og da er det viktig at vi kan fortsette med og videreutvikle vår sørsamiske virksomhet.

Vårt tilbud om sørsamiske fag for lærere er også et grunnlag for å kunne tilby tilsvarende utdanning for andre sørsamiske yrkesutøvere og profesjoner. Det er også viktig for den sørsamiske folkegruppen.

Ut fra de behov som vi mener er til stede arbeider HiNT med en strategisk plan for vår framtidige aktivitet på det sørsamiske området. Ut over studietilbud og FoU omhandler den samarbeid og nettverksbygging med andre aktører og miljøer med samisk utvikling som oppgave. Strategiplanen og en reviderbar arbeidsplan medfører sørsamiske tilbud på flere områder. Det vil da forutsette oppbygging av et robust sørsamisk fagmiljø. Det tror vi vil gjøre det attraktivt med sørsamiske studier ved HiNT. Vi mener også å ha erfaring for at sørsamisk ungdom ønsker å ha et forutsigbart og godt studietilbud lokalisert i det sørsamiske bosettingsområdet. For å få til det må Høgskolen i Nord-Trøndelag ha en klar rolle også innen sørsamisk lærerutdanning samt få den nødvendige støtte for å bygge opp tilbudene.